

TEATROL „ION CREANGĂ“ în colaborare cu Palatul Pionierilor

ȘCOALA DIN HUMULEȘTI

de Ion Luca

E vorba, așadar, de o dramatizare după „Amintiri din copilărie“. Că Mărioara lui Vasile (cea de la care Ionică fura cireși) a fost contopită cu apriga Măriucă a lui Moș Andrei, cea cu pupăza; că Părintelui Ioan, inițiatorul școlii din Humulești i-a fost hărăzit, (ca și cum la o așezare de câteva sute de suflete s-ar fi pomenit vreodată doi preoți!), prin transfer de la Tg. Neamț, în chip de antagonist și de personaj „negru“, altminteri simpaticul, în carte, popa Oșlobanu de la Tg. Neamț; că dascălul Vasile a fost de asemenea înzestrat cu o iubită, fiica apocrifă a lui Chiorpec Ciubotaru; că deși povestitorul spune textual: „Și pe atunci îmi ziceau în sat și la școală Ionică a lui Ștefan al Petrei“, aici, în piesă, la capătul unei fastidioase discuții, e înscris în catalog ca Ion Ștefănescu, nume sub care va figura în școlile de mult mai târziu; că „plodul“ Ion Creangă apare ca un copil, voinic și frumos, dezghețat și isteț din cale afară, în vreme ce el însuși se caracterizează astfel: „Știu că eram pe atunci (în perioada școlii de la Humulești — n.n.) un băiet sfrijit, prizărit și fricos și de umbra mea“, toate acestea n-ar fi supărătoare, constituind cumva obișnuitele, mai mult sau mai puțin pioase, decupări, tăieri, „îmbogățiri“, operate asupra materialului de bază. (Și poate că am trece cu vederea și unele stridente lexicale, ca „depinde“, „termină“ etc.) Necazul începe însă de abia de acum încolo. Nevoit să creeze un conflict dramatic, iată ce plâsmuiește autorul nostru, plecând de la relatarea concisă și obiectivă: „Vornicul prinzind la oaste cu arcanul pe bădița Vasile, dascălul nostru, școala a rămas pustie“. Cojocarul Chiorpec, om cu stare, (câtește: chiabur), nu vrea s-o dea pe zisa fiică apocrifă, Anghelina, după bădița Vasile, care-i om sărăntoc. Pe de altă parte, și ceilalți oameni cuprinși din sat, în frunte cu Popa Oșlobanu și cu reprezentantul autorității, „Vornicul“, nu pot vedea școala în ochi, căci, zic ei, învățând carte, țărani s-ar putea să înceapă a controla unele socoteli, s-ar putea să prindă a se

sameți, într-un cuvânt, cum s-ar spune, să-și dea seama de exploatarea socială și să devină conștienți de drepturile lor. Și atunci, ei, aceste personaje odioase, pun la cale prinderea lui Vasile la oaste, distrugând, implicit, școala. O viziune deformantă, sociologist vulgară, nepermisă, socotim, în cazul operei unui mare clasic al literaturii noastre. Autor cu vechi și prestigioase state de serviciu în dramaturgia românească, creator al unor piese pline de vigoare, ca *Ana*, *Rachierța* sau *Morișca*, Ion Luca a avut fără îndoială — „bonus quandoque dormitat Homerus“ — un moment de regretabilă carență de bun gust și de inspirație, scriind *Școala din Humulești*.

Preluând textul dramatic, regizorul Gheorghe Georgescu — pe care ne face plăcere să-l elogiem pentru stăruitoarea și atât de rodnică sa activitate de inițiere a copiilor în dificilul meșteșug al actoriei — ar fi trebuit în orice caz să-l mai „strângă“ puțin, eliminând nenumărate lungimi, balast de nisip, iute presărat peste genele copiilor din sală, care, voioși înții și participând intens la cele ce se petrec pe scenă, au început foarte curând a resimți lucrarea dulcelui moș Ene.

Degajat, vădind că *înțelege* ce spune, copilul Radu Zaharescu (Nică) a obținut obișnuitul succes de public. O apariție agreabilă tinăra Andra Teodorescu (Anghelina), inexplicabil îndrăgostită de un Vasile (Constantin Birliba) țepăn și cu dificultăți serioase de rostire. Abordând cu prea mult patos tragic scurtul rol al mamei lui Vasile, Natalia Arsene a capotat, așa cum ar capota un Mercedes pe un drum de țară. A izbutit să ivească pe scenă ceva din imensul umor și din călduroasa lumină cu care a fost pietată de fiul ei, Smaranda (Natalia Lefescu). Corect în rol Ion Ilie Ion (Părintele Ioan); au mai jucat: Gh. Angheluță (Ștefan al Petrei), Cicerone Ionescu (Moș Chiorpec), Aura Andrițoiu (Măriuca) ș.a.

Scenografia, semnată de Arh. Alice Popescu, a adus la rampă un decent album de vetre, opinci și ipingele.

Radu Albală

